

„Istarska Rijec“ izlazi svakog četvrtka uveče. Čuva puna mjesec dana bez gospodarski prilog „Narodni Godopodar“. Preplatin za uzemstvo iznaša 15 - Jira na godinu, a za inozemstvo 20 - Jira. Uredništvo i uprava lista: Trst (Trieste) - Via S. Francesco 7/Assisi 20/1, Telefon: 11-57.

ISTARSKA RIJEČ

Oglašitelj 8 lira

Tjednik za pouku, gospodarstvo i politiku istarskog naroda.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“ - Narodna poslovica.

Politički pregled

Rad parlamenta. - Prošle sedmice izvršilo se u rimeškom parlamentu martovsko zasjedanje. Na prvom sjednici togo zasjedanja, u srijedu, dao je on. Mussolini opširan izvještaj o unutarnjoj politici države od konca februara napred. Rekao je, da u Italiji besposelnost pada. Proljeće je, pa ima danomice sve više posla, naročito na polju. - Zatim je govorio o fascističkoj stavnji. - Ministarski savjet je zatim raspravljao o uzgoju mladeži, a pri tom je imao glavnu riječ on. Mussolini. Govorio je o velikom napretku u širenju balističke i avangardističke organizacije. Na koncu je ta rasprava zaključena tako, da je ministarski savjet prihvatio da se imaju raspustiti mnoga katolička omladinska udruženja, jer je njihovo djelovanje suprotno ideji fašizma. U fascističke omladinske organizacije sve su druge nepotrebne i suvišne. - On. Mussolini je govorio osim toga o vanjskoj politici Italije. Nije govorio opširnije. Opširno će o vanjskoj politici govoriti mjeseca maja u Senatu. - Poslije toga izvještaja ministarski je savjet zaključio, da se ima udovoli maršala Diazu dajući potpora od milijun lira i godišnji doprinos od 100.000 lira. - Prihvaćen je predlog, da se ukine odredba o broju stranica dnevnih listova. Do sada su namine dnevnici smjeli izlaziti samo na 6 ili 8 stranica.

Prestolonasljednik Umberto u Palestini. - Prince Umberto nazla je već od nekog vremena na jednom većem putovanju. Posjetio je Egipt i neke talijanske kolonije u Africi. Na svom je putovanju bio svagdje sjajno i srdačno primljen. Sada pred par dana on je došao i u Palestinu. U Jeruzalimu je bio sretan na jedan još novidjen vejnastven način. Engleski komesar za Palestinu išao mu je u susret, te ga je poveo u svoju palaču. Crkvene vlasti povelu su zatim Princa, da obidje sve znamenite crkvene ustanove i spomenike u Jeruzalimu. Prestolonasljednik je išao da se pokloni Svetom grobu. Kad je Prince išao k svetom grobu, prednjačio je jedna ogromna procesija. Iz Jeruzalima Prince je otputovao u Beotlem.

Zaruke i vjenčanje Nj. Vis. Princa Umberta. - Rimska agencija «Radio Nazionale» kaže, da može sa sigurnošću potvrditi vijest, da će se Prince Umberto doskora vjenčati. On će se vratiti s putovanja polovicom aprila. Kad se vrati kralj će izdati svoju visoku dozvolu za oficijelne zaruke Prestolonasljednika Umberta s belgijskom princezom Marijom Josē. Službena objava tih zaruka biti će proglašena čim prije. Civilno i crkveno vjenčanje obaviti će se malo po zarukama u Torinu, a zakon će blagosloviti kardinal Gamba.

Prestolonasljednik Umberto imenovan potpukovnikom. - Dne 30. marta je izišao vojni buletin, koji je donio dekret o imenovanju Princa Umberta potpukovnikom. Prince, koji se nalazi na putu, bio je o tom promaknuću obavješten radijem.

Talijanski emigranti. Rimska agencija «Recentissima» javlja, da je u Parizu počeo izlaziti još jedan talijanski protufascistički list. Taj se list zove «Iniziativa», a vođe ga najpoznatiji talijanski «fourieristi» Filipo Turatti, Giannini, Nenni itd.

On. Mussolini prima Milana Begovicu. - Direktor zagrebačke drame Milan Begović nalazi se od nekoliko dana u Rimu. U jednom rimskom kazalištu prikazivala se je namine njegova drama «Pustolov pred vratima», pa je on došao u Rim, da prisustvuje premijeri. Predstava je vauredno uspjela, pa je Begović dobio naslov «Commodatore della corona d'Italia». Taj mu je naslov predan na jednom banketu vrlo svečano. Dne 29. marta primio je Milan Begovicu u palači Chigi on. Mussolini. Mussolini je Begoviću čestito na uspjehu, te se je s njime zadržao kratko vrijeme u razgovoru.

Albanski ministar vanjskih poslova u Rimu. - Na svom povratku iz Londona, Pariza i Ženeve, albanski ministar

vanjskih poslova Ilias beg Vrioni zastupao se je u Rimu, pa je bio kod Mussolinija. Poslije tog posjeta dao je više izvaja dopisnica o nekim novinama. Rekao je, da je razgovarao s on. Mussolinijem o nekim važnim pitanjima Albanije, pa je vidio, da on. Mussolini dolro shvaća sve potrebe Albanije, te nastoji na svaki način pomoći joj. Napose je naglasio veliku pomoć, koju Albaniji daje talijanski Crveni križ. Važno su i javne radnje te talijanske industrije u Albaniji. Beg Vrioni kaže, da je već mnogo učinjeno, a mnogo će još Italija učiniti u Albaniji i to u političkom, gospodarskom i kulturnom pogledu, jer se na tome bazira talijansko-albansko prijateljstvo.

Poljski ministar vanjskih poslova doći će u Rim. - Novine javljaju, da će stalno doskora u Rim doći poljski ministar vanjskih poslova Zaleski. Njega je namine pozvao on. Mussolini. Zaleski će doći u Rim odmah iza uskrsnih praznika.

Izlet učitelja iz Julijske Krajine u Rim. - Dne 1. aprila pripjelo je u Rim 500 učitelja iz Julijske Krajine pod vodstvom istrčanskog fascističkog tajnika Colobolija, te školskog predvođića iz Julijske krajini rom. Mondina. Učitelji su sobom donijeli loverove vijenice, koje su položili na grob poznatog i n. maršala Diazu, te na spomenik omlinska fuisista. Na stanici su učitelji primljeni vrlo svečano. Oni će u Rimu ostati 6 dana.

General Bodrero u Rimu. Iz Beogradu javljaju, da je dne 31. marta otputovao za Rim famašni talijanski poslanik general Bodrero. Prije toga je imao dugi razgovor s namjesnikom ministara vanjskih poslova dr. Sumenkovićem. U političkim se krugovima tvrdi, da je put gen. Bodrero u vezi sa skorašnjim pregodajinjama oko obnove prijateljskog ugovora između Italije i Jugoslavije. U posljednje su vrijeme u toku pripreme za sporazum glede neustupskih konvencija. Do sada nije još ništa u tom pogledu zaključeno.

Ekspedicija generala Nobile. - Novine javljaju, da će se ekspedicija generala Nobile uputiti na sjeverni pol u drugoj polovici mjeseca aprila. Dan još nije određen, jer je ta odluka u vremenskim prilikama. Zrakoplov će biti pekrvo Venecije, Trsta, Ljubljano i Beča, na sjevernu. Njemački, gdje će u njegovu Stolpu stati. Tamo je pripremljen jedan veliki hangar. Odatle će iže nekoliko dana poletjeti zrakoplov letiti daleka na sjever.

Zrakoplov «Italia» je jednokog tipa kao «Norge». Posada broji 11 ljudi. Među njima su svi oni Talijani, koji su bili u prvašnjoj ekspediciji. U ekspediciji će učestvovati i dva inozemna učenjaka, i to švedski meteorolog Finn Mahnergeren i češoslovački radiolog Bohounek.

Nobile kod Pape. - Dne 31. marta primio je Papa u posebnu službenu ekspediciju generala Nobile i članove njegove ekspedicije na sjeverni pol. Papa je tom prilikom izrekao jedan pozdrav, i podjelo svima blagoslov, te zaželio mnogo uspjeha. Zatim im je pokazao hrastov križ, koji će biti predan generalu, da za zajedno s talijanskim zastavom postavi na sjeverni pol.

513 kilometara na sat. - Poznati talijanski avijator major de Bernardi je prošle toge dan u Francu odletio u avionu, da je dne 30. marta svom svoj rekordu u zračnoj brzini. On je sa svojim aeroplanom dosega najveću zračnu brzinu: 513 kilometara na sat. Let je izvršen iznad Lida kod Venecije, a bili su prisutni službeni komesar i kronometar. - De Bernardi je i do sada značajnu brzinu od 479 kilometara. Brzo od njega nije niko letio. Najnoviji pokušajna napredovao je za 33 kilometra.

Posebni tribunal. - Dne 30. marta izvršilo se je pred posebnim tribunalom u Rimu više rasprava. Osuđeno je više komunisti, i to po običaju zbog prevratnog djelovanja izrazije osuđeni. Komunisti su osuđeni toge dan u Rimu. Plećnik, mladić od 20 godina rodin iz Skednja kod Trsta. On je bio optužen zbog prevratne propagande. Po naredbi vođa raspustene komunističke stranke Plećnik je prevarno ideje, te bunio na oružani ustanak. Mjesec dana 1927. godine je u nekoj istrčanskoj kafani predvodio letake, kojima se je velično radički pozivao i nudi, te se pozivao radnici neka

se organiziraju protiv fašizma. - Plećnik je bio osuđen na 4 godišnje zatvor, na doživotno, isključeno je svih javnih služba, te na tri godine političkoje nadzora.

Retherme kod Mussolinija. - Englez lord Rotherme, koji se mnogo bavio međunarodnom politikom, pa ima velikog utjecaja u raznim važnim događajima, i koji se je u zadnje vrijeme bio živo zaostao za reviziju trianonskog ugovora, te je jedan od stari Madžarske. - Poslije je prije sedmice on. Mussolinija. Oni su se zadržali u otmužen razgovoru, pa sada lord Rotherme piše svoje utiske o Italiji i Mussoliniju u jednom svom velikom listu. U svojim člancima on zauzima piše o fašizmu i obnovljenoj Italiji. Fašizam je, kaže, Rotherme, neoborivo, a Mussolini je najviši covjek ovoga vijeka, jer je spasio Italiju, a po ujoj čitava Evropu od komunističko. Fašizam su u inozemstvo krivo shvaća. Mussolini nije tako ratoboran kao se misli, To najbolje dokazuje i njegovo naziranje u pogledu talijansko - jugoslovenskog pitanja. On. Mussolini se je s lordom Rothermeom govorio o tom pitanju, pa je rekao, da se nada postići ratifikaciju neustupskih konvencija, ali ako do toga je ne dođe, Jugoslavija i Italija ostaju će zajedno prijateljni, a njihovi će odnosaji biti i dalje dobri i mirni, jer se ove države ne mogu odvojiti od jedne ligue naroda. Rotherme je govorio o Mussoliniju i o Madžarskoj, te o reviziji trianonskog savora, za koju se Rotherme osobito zalaga. Mussolini je izrazio svoju simpatiju za rad lorda Rothermea u prilog Madžarske. I on je zato, da se Madžarskoj vrati onaj kraj, koji su joj trianonskim ugovorom oteli.

Turski ministar vanjskih poslova u Milanu. - Dne 2. o. m. j. išao je u Milano dr. Ferik Biidi Bej, ministar vanjskih poslova republike Turske. Njega prati jedan general i njegov načelnik kabneta. - Na stanici je bio najsvrtaćnije primljen od predstavnik talijanske vlade. - Dne 3. o. m. turski ministar vanjskih poslova poletio je u on. Mussolinija.

Jugoslavija i Albanija. - Iz Beogradu javljaju, da je albanska vlada naredila nekakve zavori granica naprama Jugoslaviji u obridskom okružju. Tu svoju naredbu Ahmed beg Zogu utemeljuje time, što je u obridskom okružju raširio tifus. - Vijeće za zatvaranje granice učinilo je u Beogradu poseban utisak. O kakvoj epidemiji tifusa u obridskom okružju nema ni govora. Tamo su zabilježena samo 2 slučaja zatvara, pa radi toga ne bi trebalo granice zatvarati. U beogradskim političkim krugovima tumači se događaj svakojako.

226 novih jugoslovenskih oficira. - Dne 1. aprila primio je kralj Aleksandar u beogradskom starom dvoru na svršan način 226 novih vojvukih oficira, koji su svojski zadugi tečaj vojne akademije. Pred kraljom je mlade potporučnike doveo komandant akademije general Kostić. Bila je održana čest pozdravio, a zatim je kralj predložena zakuska. Prvom odlikovanom apsolutno kralj Aleksandar predao je na darsku krunu satnju.

Američka tadja pred Dubrovnikom. - Sjedinjeni država Sjeverne Amerike počeli će do koji dan pregovori za sklapanje arbitražnog ugovora.

Njemacka vanjska politika. - Njemacki ministar vanjskih poslova Stresemann govorio je dne 29. marta u njemačkom parlamentu zboru pa je tom prilikom dao neke izvaje o vanjskoj politici. Rekao je između ostalog, da Njemacka mora nastojati, da se razlogovno prevede, do jedne pametne granice. To će Njemacka predložiti na budućem zasjedanju lige Naroda.

Bejevi u Meksiku. - U Meksiku se borbom nastavlja. Ustase su se srela s vojskom, te su je s oružjem napali. Boj je trajao više sati. Tom je prilikom palo oko 100 ustasa, među ih je mnogo i zarobljeno. Pali su i nekoliko vojnika.

Princeza Ivana zaručiti će s bugarskim kraljem. - Neke inozemne novine javljaju, da će se doskora svečano obaviti zaruka Njez. Vis. talijanske princeze Ivane s bugarskim kraljem Borisom.

PISMO U SPLITA. I. aprila 1928.

† Don Juraj Bliankini. Dne 27. marta promio se Splitum, a vrlo brzo i cijelom Jugoslavijom, žalostan glas, da je starina Don Juraj Bliankini umro. Bio je vrlo stari, pravilo je osamdeset, a u zadnje je svejane i njemu poboljševalo, ali je svejedno u njemu bilo još toliko životne snage, da je njegova smrt uslijed jednoga velikog gubitak za jugoslovenski narodni život. Velikana, kao što je on bio Jugoslavijava danas nema. On je otišao, da svoja braja onih divnih narodnih duova, koja su slavna govornika, govornika i današnje vrijeme više nego ikada idealnih i velikih ljudi, kao što je bio Don Juraj Bliankini. No, bila je božja volja, — on je otišao na vječni početak, koji je zaslužao kao niko.

Život i rad Don Bliankinija. — Ko je bio Bliankini i kako je njegov rad ogroman na bi trebalo govoriti ni govoriti. Ne samo u Jugoslaviji nego i u str. Bliankinijevo je ime i u našimj slojevima naroda vrlo poznato. Ali svejedno hoću, da za one mlade, koji o njemu potanje malo znadu, nešto o njemu napišem. — Don Juraj Bliankini rodio se je augusta 1867. u Starom gradui na otoku Dugi Otok. Bliankini je bio iz otmine kuće, a izučio je bogosloviju i bio zaređen za svećenika. No, on je sebi osjećao, više nego svećeniki, jedan drugi veliki poziv. On je već za rana osjećao, da je pozvan na veliki i plameniti rad za narod.

Bliankini je stvarnik. — Stoj je nacionalni rad počeo dopisivanjem u novine. Jas je bio u bogosloviji već je saradjivao svojom odličnim perom za «Narodni List», koji je izlazio u Zadru, a koji su osnovali dubravinski preporodiitelji Mihoveli Pavlinović, Karlo Novlić i Krljaj. — Ispostekla je obnova nekoga svojih novina. Oni su prevodak, a kasnije se je dao na pisane članki, koji su se isticali velikim mislima i izrazitim narodnim jugoslovenskim osjećanjem. — Bile su mu 24 godine, kada je pak dobio u svoju reku redakciju «Narodnog Lista». Vrlo mladi, on je znao da vodi taj list i da će u njemu biti velikog uspjeha. On se kroz 50 godina nije rastajao od toga svoj lista, nego je kroz njegove stuppe osjećivao daljnatskoj pčunostivo u narodnom duhu s velikim uspjehom. «Narodni List» je izlazio sve do konca rata. Tada je bio zabranjen, a onda se je i Bliankini iselio iz Zadra u Split.

Vojna narodnog pokreta. — Bliankini je «Narodni List» naslijedio od Mihovela Pavlinovića. Jednako je od toga velikoga čovjeka on naslijedio i vodstvo sveg narodnog pokreta u Dalmaniji. Kad su poruđi Pavlinović i ostali prenoroditelji u Dalmaniji nije bilo govora, koji bi bio podaniji i sponosiviji u ovom životnom i borbenom tečaju i da se narod prilagođi priklama. — Bliankini je prema tome sa svojom grupom osnovao poseban parlamentarni klub, a u taj su klub ušli i istarski zastupnici Lagujna i Spinečić. I oni su namine bili lijevčari, od njih, koji su se onimili i koji su se u parlamentu nastupao u obranu narodnih prava, pa se je pokazao neustrasni i u momentima, kada je Austrija i te kako strašno zube pokazivala. — Čijela stranka nije bila stoga s njime saglasna. On je bio radikalan, a mnogi su poslanici bili zato, da se postupa drugacije, te koji su se u parlamentu nastupali jednu čvrstu protunastupnički front u doba, kad je Austrija davala Slavonstvu najveće udarce. Ta je grupacija, pod vodstvom Bliankinija, pomogla, te su mnoge

stranaka prave u Dalmaniji, Bliankini se pridružiovoj toj stranaci, pa u zajednici s grupacijom i grupom se je nastupala jedna čvrsta protunastupnički front u doba, kad je Austrija davala Slavonstvu najveće udarce. Ta je grupacija, pod vodstvom Bliankinija, pomogla, te su mnoge

Jezina naredba. — Kad je osnovano stranaka prave u Dalmaniji, Bliankini se pridružiovoj toj stranaci, pa u zajednici s grupacijom i grupom se je nastupala jedna čvrsta protunastupnički front u doba, kad je Austrija davala Slavonstvu najveće udarce. Ta je grupacija, pod vodstvom Bliankinija, pomogla, te su mnoge

političke borbe donijele konačno svoje plodove. Austrija je osvjesteno Dalmaciji morala popustiti. Tako je posljedice godine teške borbe Blankini uspio da se Dalmacija dobije za svoju jezgrovitu narodnu. Kojom se hrvatskosteški jezik uvodi kao domaći službeni jezik u sve državne organe Dalmacije. To je jedno važno i veliko historijsko djelo, pa da Blankini nije drugo učinio, bio bi ga zato historiozabeležila.

Blankini govornik. — Ne samo izvanredna onakog političkog i političkog, nego vrlo sposoban govornik je Blankini bio. Treba istaći, da je on u bečkom carstvu, kom vijeću bio najbolji govornik. To su mu uvijek priznavale njemačke novine. On je tom svojom sposobnošću mnogo toga postigao. Znao je važno da djeluje svakom svojom bespoštednom, jer je govorio s velikim uvjerenjem i osjećanjem, a svoje je govore uvijek zapečatilo ili završavao sa stalnom rečenicom: «O, ti moja lijepa zemlo Dalmacija!»

Za rata i posljedice rata. — I ako je već bio dosta star Blankini u vrijeme rata, imalo od austrijske tiranije postojalo. Njegov je kroz cijeli život on svoje bogatstvo provještavao ideja jugoslavstva, njegov je ideal bila Srbija, u kojoj je vidio jugoslovenski plemenit. Austrija ga je radi toga mnogo proganjala. — Poslije oslobodjenja, iz kako je Zadar spao Italiji, Blankini je morao ostaviti taj grad. Narodna lista je prestao držati, a on se seli u Split. Nakon toga dugoročno i u prvu vladu kao ministar. Poslije je bio imenovan potpredsjednikom narodne skupštine itd. Na takve je visoke položaje došao po velikim svojim zaslugama. — No poslije se je zbog starosti povukao iz političkog života, pa se je posvetio «Jadranskoj Strazi», koju je osnovao i vodio vrlo uspješno.

Smrt i pogreb. — To bi bilo u glavini crtana ono što je Blankini za svoj narod učinio. Mnogo je, a da bi se moglo natanko opisati. Može se njegova veličina najbolje karakterisati samo, ako se reče, da on spada u red onih velikih duhova, koji su jugoslavstvu svojim životom i svojim djelima nit godina stvorili. Spada u red velikih kao što su Strossmayer, Karađić, Mrkić, Pavlinović, Nadilo i nekodji drugi. On je njima imalo ne zaostaje. — Za sve ono veliko što je učinio narod mu je zahvalan i to iskreno. To se najbolje opazio prigodom njegova spisa i pogreba, koji je vrlo svečano obavljeno 13. februara. — Pokojni Don Blankini otprečen je na vječni početak suzama naroda i svečanom pratnjom visokih predstavnika kralja, vlade, vojske i mornarice. Jednom je ratom ljudom prevrežno njegovo tijelo izvedeno na turski grad, iz kako su mu izvećeni posljednji požrtvovanja i nevoljni vijcnici. — Otišao je na vječni početak, ali on će vječno živjeti u sjećanju naroda do najdaljih pokolenja. — sr.

Titulescu demisionira. — Rumunjski ministar vanjskih poslova Titulescu imao je u zadnje vrijeme više neuspjeha u svojem radu. I Rumunjskoj nisu zadovoljni s onim što on čini. To ga je prisililo, da je oduševio demisionirati. On se sada nalazi u Berlinu, pa je svoju demisiju službeno dao na svojoj vlastitoj poziciji. Rumunjski nije demisionirao još sada primiti. Vlada se naime u zadnje vrijeme nalazi u vrlo slabom položaju. — Iznjeda, da u Rumunjskoj vlada veliko neraspoloženje protiv Titulescu u prvom redu zato, jer je on prijatelj Italije, a on Mussolini je u svom razgovoru s lordom Rothermerom izjavio, da je za uspostavljanje madzarskih granica. Revolucionirajući, nudi madzarskoj Rumunjska bi lako mogla da izgubi one krajeve, koje je po srpskoj rata okupirala, a prije su bili madzarski.

PO D L I S T A K

Izgubljeni

Iz pričana one dvoice mornara. Zak i Toma, saznali su brodolomci kako se onaj pustišio živu i da su svi pod zapovijedi nekoga vicekapetana Forba. On da je sve uredio i organizovao, tako da njegovim ljudima nije život bogzna kako težak. Barizon postojao je, ali dva meseca dana unatrag, a kad bi se od otime čovjeku saća žena unatrag i da bi se rad opet oženio rećel:

(Nastavak 13.)

— Zar zbilja? Nato se diže i reče onaj dvojnici mornara: — Dodijte, gospode, na palubu, vi ćete mi još nešto da objasnite.

— Prva je bila Dora, za njom Zak i Toma, pa Barizon. Ovaj se okrene k Tompsonu, koji je kazivanje onih mornara slušao utrcu u najbliži satanj:

— Ako hoćete, Tompson, da se izvučete odavle, molim vas držite za sebe ono što znate o meni. U protivnom slučajju mogao bi nas onaj Forb držati ovdje do vijeka. I onako se bojom, da on ima u svojim rukama dosta moći, da nas odatle zaista iz nepusti.

Što predlaže zapovjednik?

Nedugo zatim mala se družina uputi prema selu. Odajlenom od «Floride» od prilike za pola milje. Da su stvarajno Barizon i Tompson otišli jutros onim pravcem, liči bi zajedno stigli onano.

Domace novosti

Vlada je općinu Podgrad i Materiju pripojila kvarnerskoj pokrajini. — U Rimu se je dne 28. mara sastao ministarski savjet na jednu važnu sjednicu. Na toj je sjednici bilo predloženo i prihvaćeno više točaka administrativnog, vojnog i finansijskog značaja. Uredbu ostaloga predložio je ministar unutarnjih djela on. Mussolini ostalim ministarima na potvrdu zakonski nacrt, kojim se općine Podgrad i Materija otkidaju od istarske pokrajine i pridružuju kvarnerskoj triječkoj predlog je prihvaćeno.

Ova je promjena izvedena intervencijama i mnogim molbama, koje su na vladu činili predstavnici riječke pokrajine. Oni namine misle, da je blagostanje Rijeke ovako pomalo i o tome, kako je riječka pokrajina velika. No, kako se vidi iz članka, kojega je nedavno napisao u trčanskome «Piccolo della Sera» vodja riječkog fašizma Hosti-Venturij, Rijeka se ne će zadovoljiti samo s općinama Podgradom i Materijom. Predstavnici Rijeke imaju jedan plan, po kojemu bi riječkoj pokrajini imala pripasti sva Labinjština, te oteoi Cres i Lošinj. To još ministarski savjet nije raspravljao, a možda ne će ni raspravljati, jer su se istarski politički krugovi odvažno digli protiv takvog cijepanja istarske pokrajine, koja je i sama prestornošama, da se ne može uzdržavati, a kamo li će od sebe da staja najbolje što ima (Labinjština sa svojim rudnicima), zato da se Rijeke pomogne.

«L'Azione» u svom komentaru k zakonskom dekretu, kojim se dvije općine otkida od Istre, kaže, da se toj odredbi Istra disciplinirano pokorava, ali će Istrani učiniti sve, da se daljnje želje riječana nikako ne ispune.

I trčanskim novinama se je ovaj povodom razvila živa i vrlo zanimiva polemika između riječkog fašističkog tajnika Hosti-Venturija i puljskog fašističkog tajnika Maracchija.

On, Maracchi kaže, da se riječani uvelike varaju, kad misle, da će se povećanjem njihove pokrajine i najmanje gospodarski pomoći. On kaže, da je gospodarsko podignuće slabo stojeće Rijeke ovisno u prvom redu od njenog prometa. Ako Rijeka pripoji sebi i cijelu Istru neće se time približiti ni za milimetar blagostanju. Ona treba da dodje do povoljniji odnosa sa onim državama, koje su nastiljodile Austriju, da na uspostavi svoju staru ulogu izvozne i uzvorne luke. To za je Riječko riješenje.

On, Maracchi kaže, da je i u nacionalnom i političkom pogledu pogrešno spajati s Riječkom krajevne, koji pripadaju sada u Istru. Istra u svom sadašnjem sastavu je jedinstvena i jednoljna nacionalno i jezično i izrazitim talijanskim karakterom. Lošinj, Cres i Labinj, to su talijanski gradovi. Kad bi se onij odtjecijeli Istra bi dobila malo drugaćije nacionalno lice.

Pa ni iz čisto praktičnih razloga nema smisla mijenjati ništa u granicama istarske pokrajine. Labin, Cres i Lošinj kaže on, Maracchi, bliže su Pulji nego li Riječi. Imaju s Pulom više prometa i više veze.

Osin toga rekao je on, Maracchi o tom pitanju raznih drugih zanimivosti. On se nadu, da će on, Mussolini uzvratiti želju Istre, pa je neće nikako dijeliti. Istra je već dosta živovala. Trstu je morala ustupiti Milje, a i Rijeci je dosta dala. Prije se je Istra protezala da samog grada Riječke, obuhvaćajući svu Labinjštinu.

Seljaci iz okolice Podgrada i Materije — zadovoljni s odlukom vlade. — Da je tome tako potvrđuje pismo, koje je u njemu pisali nekodji seljaci iz općine otkinutih od Istre, a priključenih Rijeci, i koje glasi: «Molimo Vas da obavijete u «Istar, Riječko» naše zadovoljstvo radi priključenja naših općina k riječkoj pokrajini. Rijeka nam je bliža nego Pula, pa je za nas ovo priključenje u prvom redu od praktične koristi. Mi smo imali dosta gubitaka, a i troškova zbog toga što smo bili do sada vezani za Tulu. Više se puta dogodilo, da smo mi seljaci imali šteta, ona primjer u pogledu razliki penzija, porez itd., jer nam je Pula bila daleko. Na Riječi možemo u jednom danu da obavimo sve svoje poslove s najmanjim troškom. A i radi same tradicije je naš narod zadovoljan s tom promjenom. Mi smo prije uvijek imali za centar Volosko, pa smo se na omu stranu bili već navikli, dok se na Pulu nismo mogli nikako naučiti. Pozdravljamo dakle sa radošću tu odluku vlade. — Seljaci iz općina Materije i Podgrada.»

Istra dobiva novog prefekta. — Pred nekoliko su dana učinjene neke promjene u vodstvima raznih pokrajina. Dosadnji videmski prefekt imenovan je načelnikom kabineta u ministarstvu unutarnjih djela. Na njegovo je mjesto u Vidnu imenovan dosadnji puljski prefekt comm. Cavalerio. On će prema tome doskora ostaviti Pulju. Puljska «L'Azione» poručuje tu vijest jednim odličnim člankom u kojem govori o visokim vrednostima comm. Cavalerija, koji je svojom čvrstom rukom vodio pokrajinsku upravu, učinivši mnogo za gospodarsko podignuće, te za politički preporod Istre. On je u svom djelovanju pokazao strogo fašističko shvaćanje, pa je nastupio oštro i uspješno ukidanjem svega onoga, što se smatralo fašističko nacionalizacij Istre. Sve najviše odredbe provedene protiv onih elemenata, koji se u Istri opiru fašizmu i nacionalizaciji, djelo su comm. Cavalerija. «L'Azione» kaže, da takvog prefekta Istra još nije imala, pak sada za njim svi Istrani žale.

Na mjesto comm. Cavalerija vlada je imenovao on, Leona Leonija. On je do sada imao čast podedata u Siračku. Fašista je od onih starih. On je po Siračiji osnovao prve fašističke organizacije. Rodjen je u Siračuzi 1868. Po zahtjevu je odtjecio, za vrijeme rata bio je u vojski kao kapetan. «L'Azione» kaže, da je on, Leon energičan, inteligentan i radin, pa će pokrajina biti u dobrim rukama.

Novi škola na Paziništu. — Dne 21. mara bila je otvorena nova pučka škola u Zamasku kod Pazina. Ta će škola nositi ime maršala Armanda Diaza. Upisano je u prvi razred i oko sedamdeset učenika iz Zamaska i okolnih malih sela.

On, Bilucaglia imenovan je puljskim podedatom. — Do sada je puljskim podedatom bio gr. uff. dr. Merizzi. No, već od nekoga vremena čekala se je neka promjena u pogledu vodstva puljske općine. Napokon je pred par dana kraljevskim dekretom imenovan Puljski podedat. Tu je čast dobio comm. Luigi Bilucaglia. On je rođen u Pulji. Jos je dosta mlad, od rane mladosti učestvovao je u talijanskom i redentiističkom pokretu. Za vrijeme rata borio se je u talijanskoj vojsci protiv Austrije. Dosegao je čast kapetana. Poslije rata učestvovao je od početka u organiziranju Istarskog fašizma. Na listi fašista, nacionalnog bloka bio je izabran poslanikom za rimski parlament. On je uopće mnogo učinio oko stvaranja fašizma u Istri. Puljska «L'Azione» uvjekle izvali sve oduke on, Bilucaglia. Kaže, da Pulji ustinu treba izvrsna ruka, koja će općini odzdraviti i podignuti, pa se nada, da je za to dobro izabran on, Bilucaglia.

Raspust katoličkih udruženja u Kopru. — Pred nekoliko je dana puljska kveturata po nalogu ministarstva unutarnjih poslova raspustila sva muška i ženska katolička društva u Koprpu. To je provedeno zato, jer su vlasti sumnjale, da tim društvima nije cilj vjerna, nego su se u njima pod okriljem crkve sakupljali elementi, zadodeni starim epopularskim idejama, podržavajući neku protufašističku rezistencu. Sva su ta društva dne 27. mara dobila nalog, da odmah zaivore svoje prostorije i da se više ne sastaju.

Buzetska mljekarna u Sv. Martinu.

Puljska «L'Azione» od 3. mara donela je izvješće svog dopisnika iz Buzete o zadnji izvanrednoj glavnoj skupštini od 22. februara. Tom izvješću dodane su neke opaske. Najprije naglašuje «L'Azione», da je uspjeh spomenute skupštine sijajna pobjeda ep. konesara Dr. Marija Petronio, pobjeda osamo gospodarska, nego također i politička, što nek se dobro zapamti. Dalje veli «L'Azione», da je rečenu mljekarsku zadrugu osnovao god. 1926, par dobromisleničkih ljudi jedino u gospodarske svrhe; no kasnije za nesreću postala mljekarna političko oruđe neke besavesnog zlobnika, izjavljajući svoje nakane. (Oblasti, dalje veli «L'Azione», opazivši to, sastupile su zadruzi svaku pomoć sve dotle, dok ne pokažu njeni članovi javno, da su se oredisi svake politike, dapače dok se ne prilagode i ne podvrgnu pravcu i politici fašizma. Radi toga je zadruga samo životarila na škodu svojih članova noseći i male žrtve. No, Dr. Petronio shvativši odmah izvanrednu važnost zadruge za svu kraju, dade se odmah na posao, te mu je uspjelo u mjesec dana svojom energijom i kompetentnošću riješiti teško pitanje mljekarne, pak je odstranivši sve teškoće, mogao sazvati izvanrednu skupštinu. Ova je imala željeni uspjeh, jer su se članovi i odbor osvjedočili, da moraju stupiti stazama fašizma. Svršavajućij «L'Azione» svoje opaske, nadodaje, da će Buzetska mljekarska zadruga poprimiti sada novi život, te da će pod vodstvom njezinog predsjednika Dr. Petronija postignuti najveće uspjehe i najvećji razvoj, te postati čimbenik blagostanja za čitavu općinu.

— Ovo je zamk, da se desilo nešto neočekivano, objasniti Tom.

— Jedan mah čitavo se selo kao proludilo. Kroz desetak, dvadeset vatrenih strijelica na dvor nekodho ljudi u razolikim nošnjama, i kad brodolomci stigose do sred esela, njegovo se čitavo pučanstvo našlo Forb u okupu, da im izrazi dobrodošlicu. Prvi Forb im reče, da je, u doljnoj udaljenosti ostali njegovi rodnari.

— Dobro nam došli! — reče kapetan pružajući im ruke. Da pravo kažem, vi nam dolazite kao naručeni. Osobito vi, lijeva gospo, da ste nam dobro došli, nadoda on i ljubko se nakloni pred dvojkom.

— Ali svi ovanu — vikne on zapovjedničkim glasom. Ovamo svi, i postarajte se, da se naši novonodohli drugovi osjete ovjeko kao kod kuće.

Zak i Toma poznavaše sve puteve, što su vodili preko podnata. Naprčali put bio je ujedno i najteži, pa su već iz obrina prema Dori udarili drugim, dužim, ali i lakšim putem. Išli su polaganu, tako da su trebali preko jednog sata, da prevale daljinu, što ih je dijelila od «sela».

— Već se je na ovaj poeplet moglo razabrat, da koliko je trebalo teška i naporna radu, dok koliko je ono gomila podnata stvorilo zakloniste priljeto zgodno za nastanjanje ljudi. Dva desetljeća tadja noviji oblika, poronahini gotovo u istoj erji — to bijaše «zemljisti», i na kome se podiglo ono plivaćuće «selo».

— Praviše iznadju pojedini ljudi pokrile se «laskama, tako da se moglo posuditi znaokolo liči bez nuke i straha. Na najbližu visjela su jedra, što su služila kao obrana od sunčanini žarkih zraka.

— Ove su se radnje izvršilo po nalogu kapetana Forba sve prve godine iz nasre dolaska ovamo. Prije toga živili su ljudi na pojedinih brodovima. Što je bilo spomeno, da smo često morali da selimo. Ali i otud morat ćemo brzo opte da selimo i to s razloga, što uvijek nadolaze nove ladje i mi se tako nalazimo ovdje odajleni od obale. Evo, gospodine, tamno dolje našeg kapetana.»

— Zak nije još bio pravo ni dorokao, kad se nekakav krupan, zdepast čovjek zajedno u jedan jorhol i otula stado radozno da posmatra nepoznate došljake. «I česu, kad su ovi stupili na posljednji brod i otvorili ravnoro prama njemu, on se naglo okrene, ulvati rukom kraj užeta i u isti mah razviježe se ukoliko glas zvona.

— Ovo je zamk, da se desilo nešto neočekivano, objasniti Tom.

— Jedan mah čitavo se selo kao proludilo. Kroz desetak, dvadeset vatrenih strijelica na dvor nekodho ljudi u razolikim nošnjama, i kad brodolomci stigose do sred esela, njegovo se čitavo pučanstvo našlo Forb u okupu, da im izrazi dobrodošlicu. Prvi Forb im reče, da je, u doljnoj udaljenosti ostali njegovi rodnari.

— Dobro nam došli! — reče kapetan pružajući im ruke. Da pravo kažem, vi nam dolazite kao naručeni. Osobito vi, lijeva gospo, da ste nam dobro došli, nadoda on i ljubko se nakloni pred dvojkom.

— Ali svi ovanu — vikne on zapovjedničkim glasom. Ovamo svi, i postarajte se, da se naši novonodohli drugovi osjete ovjeko kao kod kuće.

— Tako se mornari požurise, da okružo nacija o svjetlo, da ih obaspu pozdravinama i pitajstavljajući, od koga su oni tako duze vrijeme i svak je držao, da li se njemu prvome moralo da odgovori. Tompson su čas svih strana tako prisili, da su ga malo-dugo digli uvis. Bolje nisu prolazili ni Barizon, ni mlava djevojka.

— Sva tu luku nadglasalo je u nekoj nečiji tonu, trepet, i glas.

— Ajde, djeco, ajde, polakot! Učinit ćemo našu uladu gospodini! U kraj! Dajte mi stariju tetu Josi! Kako ste mi, sree moje? Baš sam zadovoljan, da vas vidim! Mnogo

— Jedite! — naredi joj nježno. Sjedite tu kraj tete Joše. Dajte oduška svome sreću dušici u ovaj, razumijem ja vas... Pod njezinu radoznolotu Dora uspregnu povierljivo razgovor, kao što bi bile njezine dvije dobrije prijateljice. Tako se sve nekakova društvom položaja bila držala putu milu, da stvara nekakva čudna društarstva. — (Sljedeći)

Sretan Uskrs!

Ima puno gorke sjele u ovoj našoj želji, kojom su i prije nas toliki drugi radovali, proslavljajući narod svoj u ovaj svesnočni zgodit. U nekim prilukama mogla je u prošlosti ta čestitka da zvuči kao nek' malo tako neluđivno ruganje, ali to nije nikad smetalo nijednome našemu narodnom čovjeku, da u dane Muke i Slave Kristove izdaleje pred prijatelje svoje s ljuvenim iskrenim srdačnim pozdravom: Sretan Uskrs!

Sljedeći taj čestni primjer izlazi ovu silu i mi pred sue naše ljud. Na to nas poučilo već i same oče naše, togle na prirodna, koja se sva budi:

Zemlja pušta blice iz sjemenja, što ga je u sebe primila. Gora se pomalo zeleni i već se osjeća, kako diše svojim dahom, pomladina nabujalom, novim sokovima.

Ovdje ondje ima jo koju drvo, s kojega još visi po gdjehoj svit listak, ali već pod njime izbijaju novi listi, znak, da će i to drvo domalo uskrsnuti na nov život.

Ni plice nisu se još sve vratile, ali ima u zraku neko tajanstveno tpreporoče, po koje naslućujemo, da već nisu daleko ni odu. Što su zaostale.

I toplina se vraća. U krajevima, gdje je lyula zimnja hladan zaroblila bistrice vode i čkvala ih ledenom korom, zbiva se također dionu čudo: pod milovanjem pamladjenog sunca i toplijih vjetrova ona se koralomi, krši, puca, i bistrice vode mogu opet da polete niz pitoma polja i sočne livade na radosti i sreću mnoštva, koje se u najvećem svom zanosu veseli uskrsnutu svojih rođinih potomaka i rijeke.

I kaobito je Bog zemlji namijenio imez Uskrs, namijenio ga je i svemu čovječanstvu, svim narodima i svakom pojedinom čovjeku.

I kaošto zemlja od svoje jesenje snaril mora da prođe kroz ljeto bure i nevolje, dok se dovine svome Uskrsu, tako mora i čovječanstvo i svaki narod i svaki pojedinac da prođe kroz teške kaenje, hoće li da mu jednom zasne svajotom dan Uskrsa. Tek bi lito da se tom teškom priču ovaj ilika je tako slab, da na po pala loma, snaklaka, podlegne - njegova i sret bit bi Uskrsnuta.

Uzanos je ležak put, što vodi k Uskrsnu. To nam je pokazao i sam Bog, koji je u ovaj svjet poslao svoga jednorožnjaka Sinu, nosimo da nas oslobodi od vještela, već da nam pomogne, kako mora čovjek da nosi svoju križ i što mora sve da je iznađe, da u njemu uskrsne ono, što je bio, najbješe u njemu usadi.

Križ je hadšo pretežak, ovaj istovr bio je najteži. Spasitelj je još omogo prn tri puta, ali se našao čovjek. Sinu, Kranjcu, koji mu je sasvim iznemoglu pruzio pomocnicu ruku.

I križ, što ga mi nosimo težak je i pat, što ga moramo s njime do priredimo, toman je i lrvnoj odasat, ali ma kako mečan bio, on nas vodi k Uskrsnutu, i u tome nekam je utjeha.

I sva naša nača, Nada u pobjedu i vjerd i dobrolat U ljubavi i sreći! U svijetu i potpun Uskrsnuto tijelo i dase.

Ako bi pak na tom mukotrpnosti i u nedobudnom jatu imao koji izmisliti nas da klone, neba se svaki put zna u udaje koji Siman Crenojec, da mu praska u ponudu, da mu olaska breme, da ga odbrabi za dalje muke i patnje.

U to ime neka je svima našima: Sretan Uskrs!

pristuenosti. Jednom od crkvenih ključara, koji je bio prisutan, kad su postavljali raspjelo, prihiti se je, da vidi svoje kako tek u nužnom lito.

Kad je drugo jutro gospodin župnik stupio s ministrom na crkvu, da odsluži misu, ostao je presrećen, jer je križ nad klupom starosna bio prazan, a Krist je ležao na oltaru.

Ondah, čim je obavio službu božju, pozvao je tesara, da ga zanipa, zastu je opet Krista - kinnu s križa. Ali tesar mu odgovori, da se on križa od jučer nije upoce. Tako župnik je zatim pozvao crkvenjaka i od njega ključare, ali oni izjavise, da nije u crkvi bilo starijeg čovjeka, koji se raspjelo Krista bio postavljao ma starijskog ključara.

Tada je gospodina župnika odavno osjaj, da je to neko čudo. No on je hladno razmišljao u svemu. Sljedeće nedjelje je prijedlogu propovjedi govorio o tome svjetlu zpuhnutim, na ih je pozvao, neka dionu crkvu izvrtne darove. Kako ih se postavio nov križ, koji bi bio dostojniji, da nosi Onoga, koji je okupio svijet.

Sitonasni svenaltnički ribari danjvali su toliko, koliko su mogli, a udavice su donasale svoje vjerno prisreje. Gospodin župnik je zatim otišao u grad, da mu križ iz tkanca ovozni daru. Križ se je tako snižilo. Na vrt križa bila je prijavi secmu i dioncu s latinskim napisom: "Istius Dni nimesem zatinu bio je taj križ postavljen na mjesto prvoga križa, a na njega su pribili Isusa.

Ali Isus je i s tog križa sisan, bas kao i sa prvoga, jer po iste porci legao na raspjelo.

Kad ga je župnik drugo jutro na oltaru našao, bio je na koljena i dugo se molio. Glas o tom čudu naširo se na daleko. Peraznari su gradovima počeli sabirati za križ svenaltničkog Krista, a gospodin župnik primio je iz sačinoga Partiza mnogo novcava i dragulja. Pa i zna muštaru uzmaturarce poslala mu je jedno srce od ljupkarnata.

Kad je dosta blaga lito sabratno, jedan je zlatar u dvije godine izradio križ iz sačinoga zлата i dragoga kamenja. Taj je križ već velike svečanosti bio posvećen i s onim vaterjanskoj crkvi drugu nedjelju na Uskrsnu.

Ali Onaj, koji nije povisze križ pat mu i kao sisan je u noći i sa ovoga dragocnog hoga raspjela, te je iznova bio, ao mu bježno odbrati plahom.

Od straha, da ga ne bi izvudili, župnik i župljaner se Krista pustili, da tako lego dionu, više od dvije godine. Nakon dvije godine je luga dana došlo je župnik i kod petara, ista Petru Kajanu, je mu je kazano, da je na oltaru našao pravi križ. Sačinu Gospodinu dionu križa bio pripisao mošće, gdje ikakve ljubavosti, a budnih nije lito dovoljno blakosti, da si sam zasleži za život, iz sačinomito su ga izradili svi župljani. Vojljo je ka sa svi, jer nije nikad nikome niošilo. Iste žnja, No, Petru je križek našio, kao i sva Petru Kajanu, što nije nika - iznađe. I pak je gošpodina župnika, koji je vještelo razmišljao u svakom ozračuju Krista, priznao i odu, što mu je počao služiti. Onaj Petar Otkupio je od naših crkvenjaka, u krenjaju, da mu križa i za pjevanje u crkvi.

U ovom pričanju oima bilo križ. Tamo su u dvije daske, koje su bile privjeru, sva dva preko druge, te je daske moredale, u istom, su timde spodobili križ, ali su ostali neke stare, davno poznate, se poznaju. Vsa dionu, kao su bila na onom otrom bogu i to Z i I. Može se zamisliti, da su to podrlite liože Zin i Lemela, koji je pred pat zemlja sa svim izobna deseterem pogotno na moru, u to su u dvije, crkvenjak i ona ljupkarnica, koji se vjerno slijepostom lioptu, koji se dvije razlike daske uzvo za lasu Krista. Ali gospodin je župnik bio, i slavo niošio smijeh.

Sve to je razmišljao i utrogo je molio, onaj je i ovo ribarsko selo dusno ozemski križ, a sula tu su je i najna velikoukosa, izmislilo je muštarce vjerno pokokan, a zatim je naručio crkvenjaka i ljupkarnica, neka uzmu te daske na izmesta i neka ih odnesu i pohoze u crkvu. Kad je to bilo učinjeno, dignu je Krist i se oltara, položio ga je na one daske, i on je sam na nje prilio cavljima, koje se su našao križ. Je župnik se postavljao na mjesto, gdje se uimal križ od zlate i dragoga kamenja, iznad klupe crkvenjaka tajesina.

Ondah nije Krist više nikada sisan. H je su otači na onom drvu, na kojem su ostali ljudi, koji su u zadnjem momentu pjevanja nastupili na oltar i line neprosto. Misre, se svoga križa izvelo, da svojima niošala otvoreniim, izvavrilo i bolesnim postanu ozoviti.

Ali križ je nactajen od svih čovječjih moaka, jer je sam istinski Bog uložiti i blagosliti.

Anatole France
Prevod s francuskog

Aleluja!

Iz trece digli glavu cvjeteli i raduju u sanu profjetnom, po zraku lito, već lepirali, veselać se linatu prevjetnom; i stari nau se ota pruzati iz mrtvila, iz svoga zinskog mija, zelenom se sam odjenuo i ho da tih sapće: Aleluja!

U oblaci po nebu visokom obavili se sojetlem rumenim, i grmjeći po svijetu širokom zadolje se ruhom šarenim; vrlosale usred sune lagodne romahne tih u sto slatkih stvoja a svaki uzdah najke prirode zahvaljuje se Bogu: Aleluja!

I silno se je more smirilo i tih ljubiv svoje kamenje i stvaru po njem zlatno prisreje; i vjetric blag u dalj tunino, ni daska nije čuli, ni zaja, po svemiru se mir raspinja, a samo zveno zvoni: Aleluja!

I ljudi rajsku slast uživaju, rjesavaju se zvonkih ovojca, a samo mladi slatko sjevaju, al život njih u grob grohaju, jer mjesto njih se tih pojanja mliduh njih, pjesnica slavaja, i mjesto mrtvih žive podražaju; Uskrsnut čemo jednom: Aleluja!

Uskrsnut čemo! Vječne I istine, sa razgoni nam misli žalobne, da život ipak posvema ne gine pred veličanstvom smrti zlobobne; Zivota himnu pjeva pobjedno i trn i cvijet i dasak i oluja budućnost hažu nam nedoglednu o Uskrsu: Husano! Aleluja!

August Harambašić.

Tri pitanja

Neki kralj dođe jednom na ovakovu mjesto, da bi uvijek znao pravo vrijeme, u koje neki posao treba raditi, pa kad bi, dase, znao, koji mu ljudi mogu poslužiti, u koje se je vrijeme najvažnije, da ih ozbilj i ako mu nikada ništa ne bi po svim poslu, i ok je kralj tako mišio, dade razglasiti u cijelom kraljevstvu, kako stavlja i iznad velika nazreću omoje, koji bi ga pozlio, kako se poznati pravo vrijeme za kako djelo, zatim pronaći potrebitu ljudu, da se je predstavi u molbi svama dionima, na raspisano pravo.

Pred kralja iziđoše mnogo nemožni i su odgovorise vrlo različito na njegova pitanja.

Na prvo pitanje odgovorise jedni, ako ova pravo vrijeme da zna, u koje treba neki posao raditi, da bi se moralo izvršiti samo različitom danu, to jest, jednino i jedno se točno pridržavati. Tada bi svima kazao, od, svaki posao u pravo vrijeme raditi. Drugi mišljahu, da se umapirati, da bas nitko odslužuje. Lige djelo u koje imanje valja raditi. Ne treca se samo dadi svaki od poznatih razinoma i dno uvjeki

biti upozoran na nita, što se događaju, i onda raditi, što treba. Drugi opet rekohše: Pazio kralj koliko mu drago na ono, što se događaju, jedan jedini čovjek nije u mogućnosti, da uvijek sigurno odluci, što u koje vrijeme treba da se čini; on bi trebao obavljati u tu svaku vijecu mudrih ljudi, koje bi molili, što u koje vrijeme treba raditi. Drugi opet rekohše, da mogu nastaviti takovi događajini, u kojima no re biti Avreliana pitati savjetnike, nego se se morati odlučiti odlučiti, je li vrijeme, da se radji ili ne. A diti se to zna, moralo bi se umapirati znati, što se se događaju, a to znao samo razumijevati. Stoga, da bi se znao uvijek pravo vrijeme, kada neki posao treba raditi, trebalo bi pitati čudnjake.

Isto su tako različito odgovorili na drugo pitanje. Jedni rekohše, da su kralju najpotrebiji ljudi njegovi činovnici i upravitelji; drugi opet, da su to svećenici; treći rekohše, da su oni, koji su u mogućnosti slijediti, četvrti, da su to ratnici.

Na treće pitanje, sta je najvažnije, to se mora učiniti, odgovorise jedni, da je najvažnije na svjetoj zemlji; drugi rekohše, da ratno umjeće; treći izjavise, da je najvažnije postovanje govoga.

Tako su svi odgovori bili različiti; kralj nit s jednim nije bio zadovoljan i nije nikoga izmislilo. Ali jutro, da bi sam dobio pravi odgovor na svoja pitanja, odluču da pita jednog pustinjača, koja je mudrost bila daleko na glasu.

Pustinjač zivahuo u Sani, koji nije nikada napustao i običavane primati samo pojedinstava ljudu. Tada radi odreo kralju, u čemu mu treba, sačinu i komanja, priđe nego je sa svagom prigovorom došao da kolibe pustinjačeve, i podje sva da njega.

Kad je kralj k njemu pristupio, okapao je pustinjač pred svojom kolibom repu, koji je ugledao kralja, on ga pozdravi i odlahu produži kovanje. Pustinjač je bio misav i slab i disase teško, dok je lopatu zatirao u zemlju i povratio matene rvice zemlje.

Kralj pristupio k njemu i reče:

— Dolazim k tebi, mudri pustinjače, da izmolim od tebe odgovor na tri pitanja; koje se vrijeme ne snijeje propustiti, da no povrže za solum kavanje; koji su ljudi najpotrebiji; bez kojih se, dakle, može biti, a bez kojih ne može, i koji su poslovi najvažniji, tako da ih čovjek mora raditi prije svih drugih?

Pustinjač je saslušao kralja, ali ne reče ništa, nego samo pljuje u dlanove i počne opet lopatom razvirati zemlju.

Ti si umoran, reče kralj, podaj mi lopatu, hoću jedan čas da radim mjesto tebe kod posla.

Ivala ih, reče pustinjač, preda mu lopatu i čuše na zemlju.

Kad je kralj okapao dvije grede, zastano i pomovi svoje pitanje. Pustinjač ne odgovori opet ništa, nego samo ustane i pruži ruku za lopatom.

— Počini ti sad; daj da ja, reče on.

Ali nit kralj nije dno lopate, već je nastavio kopati. Prsao je jedan sat, pa drugi, sunce se počelo nagnuti ka zlatru. Kralj zadre lopatu u zemlju i reče:

— Došao sam k tebi mudri čovječe, da dobljem odgovor na moja pitanja. Ako mi ne možeš odgovoriti, kaži mi to, i ja odoh kući.

— Eno netko dolazi brzeći, reče pustinjač, da vidiš, tko je.

Kralj se okrenuo i viđe, kako ustinu iz zinuo k njima tri jednina bradati čovjek. On se je držao rukama za tijelo; ispod ruku je teki krv. Kad je stigao do kralja, pada bradati čovjek izravnuji oči na zemlju, nije se više nioavo, već je samo tih strajao.

Kralj je zajedno s pustinjačom otkopao čovjeku odjelto. Na njegovom je tijelu bila velika rana. Kralj ju opere, kako je mogao, poveže je svojim džepnim rupcem i namarno pustinjačevom. Ali se krv nijem slijala. Kralj je nekoliko puta skinuo toplim krvlju natopljeni ovaj, oprao ga i pomogao zaviti ruku.

Kad je rana prestala krvariti, ranjenik je dosao k sebi i umolio nešto da pije. Kralj donese hladne vode i okrijepi ranjenika.

Sunce je medjutim zapalo i bilo je hladno. Uz pomoć pustinjača odnese kralj ranjenika u tihu, i položi ga na krevet. Ranjenik se zaklopio i zasno. Iskrivo i za vrijeme je kralj bio toliko umoran od puta i rada, da u on zaspan, čuvinu uz prag, tako dubokim snom, da je prospavao svu kratku ljetnu noć, te jutro, kad se probudio, nije dugo znao, gdje se nalazi i tko je onaj podošni bradati čovjek, koji je ležao na kretu i posmatrao ga ukločeno sjajnim očima.

Oprost mi, reče bradati čovjek slabim glasom, kad je video, da se kralj probudio i njega posmatrao.

— Ja te ne poznajem i nemam ti sta oprostiti, reče kralj.

Ti si beznašan mječe, ali ja poznajem te. Ja sam svoj nemogućni život i pogubi mogu brati, a meni urez mu metak. Ja sam znao, da si se na sam uputio do pustinjača i odlučio sam, da te na povratku odijem. Ali je prošao čitav dan i ti nisi dobio, da doznaš ništa od sebe i svoje zakloniste. Da doznaš ništa od sebe i svoje zakloniste, pratinu. Oni ne prepoznaju rana, pa su tužni. Ali lito od kravenja mruu, da oni nisi znali pravilo. Ja sam te lito ubiti, a ti nisi znati pravilo. Ja sada ne ti, ako pri-

vi dobijete i oni dolari. Obucite s nij-
ni mamu i sebe, a drugo potrošite.
Kako vas bude volja. Na Vazanti nri-
pravite jedan dobar obedić s janjč-
etom na raznje i s pogačama, ma ne
pozabite zvat na tu frajicu i barbu
Framinu i tetu Maru.
Fr.: No, ma biš ga bušnu od dragosti!
A će pak ba bit s tega obedića?
Jur.: To se zna da će. Već je i janjac na-
ručen.
Fr.: Moj Jurino, ćeš da ti neć rečem?
Jur.: Reci!
Fr.: Ti imaš jednega sina, kakoveh je
malo Bog dal.
Jur.: Malo, malo.
Fr.: I ako ti bude jedan put poč Bogu na
račun, mude ćeš reć, da si za sobom
ostavil dobro seme...
Jur.: A dobro, brate, dobro, i ko se ne
će tako lahko zart.
Fr.: Ne će, po moju puru! Dakle, kako si
ono rekai: do vijenja na Vazanti!
Jur.: Do vijenja!

IZ BUZEŠTINE.

Marac - varac. - Sajan. - Smrt. - Sječan. Poljodjelski tečaj. - Novi naš doktor

Javljamo, da nas je kiša pada od početka
do polovice marca, a svršila je sa sniježom
na Čeki i Krasu. Dosta je tada naša stara
bura, te od nas oterjala oblake, kišu i bla-
to; zemlja nešto osušila, pak smo stali
opet saditi krumpir i uređivati vinograde.
Nastali su burni, ali zato mrzli i ljepe dani,
da smo svi radili u polju i vrtovima. Ali
je dugo traja, pa smo jedne nedjelje
odmah naoblakilo, i, fuđiti što, 21. marca
prišio je snijeg u našoj dolini, koja još nije
vidjela snijega ove zime. Sniježilo je samo
pol stana, a onda stalo opet kišiti.

I kiša pada, a ni ne možemo da vidimo,
a ni da zaslužiemo koju ljeću. Kiša je skoro
napunila i naše vrtove, a snijeg se tako-
da Na zadnjem našem sajmu nešto je postoj-
čila cijena govedina i ostalog blaga. Ako
još više ne poskote cijene, ni poljodjelci
nećemo se moći dignuti, a ni živiti bez du-
sova.

U Sv. Martinu je umro 22. godišnji mladi
Dragutin Pavlič, bio vezan i nepredan.
Zaluzio za njima družina i cijela se-
lo. Bio je otrpan na vječni počink ti-
ho, tiho, bez naših glazbara.

Sv. Martin je inao dosti bolesti ove z-
ime, a jina nešto još i sada. Druga sela su
zabavljaju.

— Sjeti ćemo se još mrtvih, koji su bili
kod nas u službi. Doznanjeno je da umro u
Voloskom naš veliki prijatelj, naš bivši
opć. učitelj i zastupnik, Dr. Mate Trinaj-
stić. Sjećamo se našeg bivšeg kapelana
Apreša, koji je nesrećom umro u Jugos-
laviji.

— Tako, da je Bersek i Istru ostavio naš
dravi kapelan Ivan Gabrijelić. Mrtvina po-
koj vječni i naša uspomena, a živina zdravl-
je i veselje.

— Poljodjelski tečaj što se vršio u Skoli
tebrara pa do polovice marca, svršio je.
Naši djeca i mladići, koji su zhlija što
naučili, neka naučeno ne zaborave i ne ba-
ču u kut, nego neka nauk u upotrebu u polj-
skom ratu u svoju korist.

— Još ćemo spomenuti, da je naša Bu-
zeština dala jednog doktora, i to Josipa
Prodana iz Podrebra. Veselimo se, da je
opet porodila seljačka kuća jednog učeno-
ga. Dr. Josip Prodan položio je doktorat
Zagrebu. Iščizhen je kao liječnik u Ju-
goslaviji. Čestitamo mladom doktoru i vri-
jednoj obitelji Prodan. —
Stariji.

IZ HUMŠČINE.

Vrijeme i rad. - Život i mladež. - Kain i Abel.

Dozvolite nam, gospodine uradnici, da
vam poslušamo ovo par riječi, da zna svijet,
da smo još živi, i možda i zdravi. Ne-
ćemo vam se potužiti, da imamo sada previ-
še dažda, koji nam ne da da obradimo
svoja polja, njive, vrtove i vinograde. Imat-
i smo i lijepih dana, uistinu prelijepih do
polovice marca, ali onda zapuhao jug, a s
njim dosta kiša. Ovu je zlo, a drugo je to
što ne možemo ništa zadržati da kupimo
krvha i patente. Nema ovuda radnje, a ni
drugdje je za nas nema. Mi ovako strpljivo
sve podnašamo u lijepom ufanju, da će
igak jedandut doći bolje; hoće jer Bog svo-
je ne zapušta.

— Samo treba da svi radimo, da štedimo i
skrblimo i da se budimo, a naše djetele
mladići treba da manje troše na odjeću i
obuću. Mi ujhlovi rodiljeći ćemo unijeti, a
ostat će oni na životu, pak kako siju,
tako će i žeti. — Tko se mlad i zarana
opameti, ne će se kajati u starosti.

— Kad već držimo pero u ruci, još ćemo
spomenuti, da se u selu Bersek dođe do
zlostaslan slučaj. Dva su brata Griženić ko-
pali na svom zemljištu, pak u razgovoru
došlo med njima do rječkanja i svadje
radi očeva imanja, komu će on zapustiti.
A jedan traži, da mu otač sve zapusti.
Rječkanje je svršilo tako, da je brat svog
rodjenog brata udario nožikom po glavi,
branjenika je sam isti brat odveo u bolnicu,
a na povratku bi odmah otdaven u buzet-
ski zatvor. — Ovo je žalosno, a i strano;to;
a mi se pitamo i kamo ćemo zaci? Kamo?
Onc.

Razno

**Za mesare i one, koji mesarima voze
blago.** — Puljska općina još jedandut
opominje sve mesare i one, koji voze
blago namjenjeno mesarima, da je za-
konom zabranjeno voziti ubijeno blago,
ako nije voz sasma pokriven. U
klanonci se ne smije fjerati pjeske blago
tesko bolesno ili ranjeno. To se
blago mora voziti. Živi telci i janjci se
ne smiju na vozove krećati tako, da im
se noge vezuju previše čvrsto i to okru-
glim konopcem. Te se životinje moraju
na voz lijepo polagati, da udobno sto-
je, a ne da im glava iz voza visi. Mjesto
okruglim konopcem noge se telci
i janjčima imaju lagano vezivati
konopcem u obliku plosnate vrpce. Kad
blago dođe u mesarnu ne smije se ba-
citi čvrsto vezano po hladnom, već
biti omak vezano i obješeno za nos. Svi
oni, koji se ne bi držali ovih pravila,
koji su zakonom odredjena, bitli će kaž-
njeno globom od 50 do 200 lira.

Iz Tribunala u Puli. — Primamo iz
Pule: Pred ovim Tribunalom svršila se
pred nekoliko dana rasprava protiv liječ-
ničnika u Buzetu, Dra. Cucehijara optu-
ženom radi slabo uspele operacije neke
žene na Roštini pri porodu, kojom pri-
godom izgubio život i dijete i majka.
No, svjedoci su tvrdili, osobito kompe-
tentna osoba, Dr. Jaseli, liječnik u Pu-
li, da je bila operacija izvršena sasma
pravilno i na temelju znanosti i prakse,
s opaskom, da je pokojnica bila u pulj-
skoj bolnici radi porodnih poteškoća
pred dvije godine, kojom zgomom joj
spomeni Dr. Jaseli, da će nastuđati,
bude li ponovno zanosila. No, pokojnica
je ponovno zanosila, ali, eto, pri po-
rodu je zaglavila. Tribunal je proglašio
Dr. Cucehijaru nevinim riješivši za svaku
krivnju. O tome doznasmo i drugu
interesantnost, da nije tužbu uložio
muž jedne pokojnice, pače da niti po-
zvan to nije bito učiniti, već, da je
operatori sve učinio što je mogao pri to-
skom porodu; nego je doktoru tužila
jedna druga neinteresantna osoba iz
osobno-strančinskih razloga.

Kad govornio o Buzetu, spomenut
čemo još kratko, da je odgovarao pred
ovim Tribunalom Dragutin Jakac iz
Buzeta otkrivljen radi pogrdie italijans-
ke zastave. Tužio ga njegov vlastiti
tast putem buzetških karabinjera. Zato
je na sudu bio prisutan dotični brigad-
dijer. Ovaj je izjavio da su jedan i drugi,
tast i zet Hrvati. Ostali svjedoci
već u Buzetu, izjavivše, da nisu vidili
inkriminiranog zločina. Žena optuže-
noga ogorečeno je govorila protiv svoj
vlastitog oca, da brani istinu i muža
svoga. — Tribunal je optuženoga rije-
šio svake krivnje.

Statistika puljske općine. — Prema
najnovijem statističkom izvještaju vi-
dimo, da se je u prošlom mjesecu (mar-
tu) u puljskoj općini rodilo 101 dijete
(od tih mrtvih 1); umro je 81 stanov-
nik; sklopjelo je 11 brakova.

Lješina u bunaru. — U Puli su pred
par dana našli u jednom bunaru jednu
lješinu. Komisija, koja je lješinu pre-
tražila uspostavila je, da se radi o jedn-
noj ženi, ali se po ničemu nije moglo
uspustaviti ko je ta žena, kako se zove
i odakle je. Zakopana je, a na njoj još
je postavljena tablica s brojem. Jer joj
se ime ne mogu.

Kradja ovveda. — Ivan Bassanova
iz Oprtaljštine posljedovno je dvije krave,
tako lijepo i vrijedne, da im se je
svako čudio, izgleda, da su si lopovi
doznali za te lijepie krave. Jedne noći
prošle sedmice provalili su majstor-
ski u staju i — oterjase krave. Kad
je gospodar ujutro došao u staju, krave
su bile — Bog te pitaj gdje. Karadi-
njeri su se dali u potjeru, no da im
bez uspjeha.

Svakdi naš čitatelj morao bi si što
prije unučeti ove dvije knjige:
**Ernest Radetić: KAD SE UŽGE MLA-
DRA KRV I DRUGE ISTARŠKE PRI-
POVIJESTI**

(Stoji sa poštarinom samo 3 lre i 50
cent.)

**NOVI ZAKON O JAVNOJ SIGURNOS-
TI I ZAŠTITI DRŽAVE** (stoji sa pošta-
rimom samo 1 liru i 20 cent.)

BURZA.

Dnu 5. aprila moglo se je u Trstu kupiti
ili prodati:

- 1 am. dolar za lira 18.85; i engl. lira ster-
lina za lira 92.40; 100 franc. franaka za
lira 74.50; 100 njem. maraka za lira 455.—; 100
svic. franka za lira 306.—; 100 austrijs-
kih šilina za lira 265.—; 100 ček-kil kruna
za lira 50.—; 100 jez. dinara za lira 23.20.

DOPIŠNICA UPRAVE.
Peršić Ivan, Poljane Ladeti 17. Preplata
Vau je podmirena do 31. XII. 1928.
Rumac Josip, Strmice 101. Preplata Vau
je podmirena do 31. XII. 1927.
Zenon Premus, Bersek 57. Sve smo pri-
mili u roku.
Jakov Kirac, Medulja. Novac poslan pu-
tom poste primil smo u redu.
Izdavač, direktor i odgovorni urednik:
IVAN STARI
Tisk: TISKARA „EDINOST“ u TRSTU.

BERSEČKO DRUŠTVO ZA ŠTEDNJU I ZAJMOVE
regist. zadruga na ogr. jamić.

POZIV
na
XXIV. glavnu skupštinu
koja će se održavati
u ponedjeljak dne 9. aprila 1928. u 16
 sati u društvenim prostorijama.

- DNEVNI RED:
1. Čitanje zapisnika prošlogodišnje
glavne skupštine.
  2. Čitanje izvješća o reviziji učinjenoj
20. 7. 1927.
  3. Izveštje upravnog odbora.
  4. Izveštje nadzornog odbora.
  5. Potvrda računskog zaključka za
god. 1927.
  6. Zaključak o porabi čistoga dobitka.
  7. Izbor upravnog i nadzornog odbora
te pomirbenog suda.
  8. Slučajinje.
- BERSEČ, dne 25. marča 1928.

MLADIĆ TRAJI kojogod lakšu službu
u kancelariji, skladištu ili kao vra-
tar, čuvar i zaposlijiva osoba. Ima
svjedočilo, poznaje Trst, a skroman
je u zahtjevima.

SMILAJOD
Izvršno je sredstvo protiv arteriosklero-
se, reumatizma, teškom disanju, kašlju i ka-
turu, uspješno sredstvo za očišćenje osv-
bito preporučljivo za osobe stare preko
50 godina.
Dobiva se samo u ljekarni
CASTELLANOVIĆ, TRST
Vlasnik F. Bolaffio
Via Giuliani 42 (Sv. Jakov)

PČELARI!
Uslijed selenja prodaje se 8 košnica
sa pčelama tipa Dudandt-blatt, 7
praznih košnica, i drugo vrvalo
za velike okvire i drugo potrebno.
manje orudje. Cijena je veoma umie-
rena a materijal u najboljem stanju.
Upitati se za naslov na upravi lista.

KURJE OČI
(Kale)
lijечи brzo i uspješno mast

Farmacia Sponza
TRST - Via Tor S. Piero 10 - TRST
Čuvajte se patvorina!
Mast Rya možete dobiti u svim ljekarnama
uz sniženu cijenu od 3 lire.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA
Telefon: 5-18 Podružnica u TRSTU: Via XXX Ottobre, 11 Telefon: 5-18
CENTRALA U LJUBLJANI. Dionička glavnica i pričuva: 60.000.000 dinara.
PODRUŽNICE: Brežice, Celje, Črnomelj, GORICA, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad,
Novomesto, Ptuj, Rakek, Sarajevo, Slovenjgradec, Spilč, Šibenik, sezonska
ekspozitura Rogaska Slatina.

Bavi se svim bankovnim poslovima. Prima uloške na uložne knjižice te ih ukama-
čuje za 4 1/2%, a uloške na tekuće račune i na otkaz vezane uloške najudomje-
zu dogovor. Izvršuje burzne naloge i daje u najam sigurnosne kutije (SAFE).
KŠ Blagajna je otvorena od 9^h-12^h, i od 14^h-16 sati **28**

Protiv REUMATIZMU, kostobolji, išijasu,
natečenim zglobovima, protiv ukočenim žilama, probadanju
upotrebljavajte „**ALGU**“.

...*svim reumatizmičnim navedenijem*
ja ovo!

Dobiva se u svim ljekarnama.
Prijedaje i poštom razasijlje
Laboratorij „ALGA“ - Ljekarna D. Budak, Fiume